

Kim Andersen, Arjen van Dalen, David Nicolas Hopmann,
Morten Skovsgaard og Erik Albæk

Tilliden til de danske journalister og nyhedsmedier: i forfald eller ej?

I denne artikel undersøger vi, 1) hvordan tilliden til danske journalister og nyhedsmedier har udviklet sig over tid, 2) om der er forskel i tilliden til forskellige typer af nyhedsmedier, og 3) hvordan folks politiske partipræference påvirker deres tillid til journalister og nyhedsmedier. Vores analyser baserer sig på omfattende data fra Europa-Kommissionen, Reuters Institute for the Study of Journalism, Radius Kommunikation samt DR Medieforskning og viser, 1) at tilliden til journalister og nyhedsmedier er stabil over tid, 2) at folk stoler mere på public service-nyheder og kvalitetsaviser og mindre på tabloide nyhedsmedier, og 3) at partipræference kan forklare nogle variationer i tilliden.

Nøgleord: tillid, troværdighed, nyhedsmedier, journalister

Vi stoler over en bred kam mindre og mindre på medier og journalister.

Sådan sagde Mette Frederiksen i sin grundlovstale på Ollerup Gymnastikhøjskole den 5. juni 2019 – dagen hvor hun blev valgt som statsminister og som følge heraf blev pressens minister. Dermed støttede hun opfattelsen af, at danskernes tillid til journalister og nyhedsmedier er faldende. En opfattelse, som ofte bliver gengivet i den offentlige debat, hvor også behovet for at genoprette tilliden flittigt diskuteres. Det samme gør sig gældende inden for journalistikken, hvor for eksempel bevægelsen bag konstruktiv journalistik ser sig selv som et modtræk til den faldende tillid (fx Constructive Institute, 2020; Uhre, 2019). Debatten om tilliden til journalister og nyhedsmedier er væsentlig, da informationen fra massemedierne er med til at skabe grundlaget for en fælles offentlighed og i sidste ende mere velfunderede beslutninger (Coleman, 2012). Hvis tilliden til nyhedsmedier og journalister undermineres, åbner det for alternative informationskilder og øger risikoen for spredning af mis- og desinformation (Stempel, Hargrove og Stempel III, 2007; Tsfati og Peri, 2006).

Forestilligen om, at der har udviklet sig en tillidskrise mellem borgerne på den ene side og medierne og journalisterne på den anden, tager ofte udgangspunkt i enkeltmålinger, der alle viser, at danskernes tillid til medierne og jour-

nalisterne er betydeligt mindre end til mange andre faggrupper, fx læger, ingeniører og dommere, men som ikke følger tillidsniveauet over tid. Eller også henvises der til undersøgelser fra udlandet, hvor tilliden til medier og journalister er faldende, såsom i USA (fx Ladd, 2011). Men hvordan ser tilliden til nyhedsmedier og journalister egentlig ud i Danmark, hvordan har den udviklet sig over tid, og hvad påvirker tilliden? Ved at trække på flere forskellige datakilder vil vi svare på de spørgsmål og bidrage til, at diskussionen om danskernes tillid til journalister og nyhedsmedier kan tages på et oplyst grundlag.

Når der i debatten udtrykkes bekymring over lav tillid til nyhedsmedierne, tales der oftest om nyhedsmedierne generelt. I vores analyser vil vi nuancere billedet af tillidsniveauet ved at undersøge, om tilliden varierer mellem forskellige typer af nyhedsmedier. Derudover har internationale undersøgelser peget på borgernes politiske holdninger som en årsag til lav tillid til nyhedsmedierne – et argument, som ofte har nydt fremme i USA (Gronke og Cook, 2007). Vi undersøger derfor også, om borgernes politiske partipræference er knyttet til deres tillid til forskellige nyhedsmedier.

I det følgende vil vi først beskrive, hvordan begrebet tillid skal forstås, og hvilke faktorer der kan have indflydelse på borgernes tillid til journalister og nyhedsmedierne. Det leder os frem til en række forskningsspørgsmål. Dernæst beskriver vi, hvilke datakilder vi anvender, inden vi analyserer, hvordan borgernes tillid til nyhedsmedier og journalister har udviklet sig over tid, herunder også hvordan tilliden til forskellige medietyper har udviklet sig, og hvilken rolle borgernes partipræference spiller. Til sidst diskuterer vi implikationerne af resultaterne fra analysen.

Tillid til journalister og nyhedsmedier

Målinger af borgernes tillid til forskellige faggrupper viser så godt som undtagelsesfrit, at journalister er blandt de faggrupper, der næres mindst tillid til. De rammer altid bunden sammen med bilforhandlere og politikere. I toppen befinder sig en række klassiske professioner eller semiprofessioner som sundhedspersonale (læger, jordemødre, sygeplejersker og tandlæger), ingeniører og præster. Længere nede på listen kommer private erhvervsdrivende (landmænd, advokater og bankrådgivere) og altså i bunden journalister og politikere.

Det er der i og for sig ikke noget overraskende i. Når det drejer sig om faggrupperne i toppen, er der dels udbredt enighed om, hvad godt udført arbejde består i, dels er det nemt at tjekke, om arbejdet udføres tilfredsstillende: Bliver patienten rask, eller får vedkommende god pleje i sin sidste tid? Og holder den bro, ingeniørerne har konstrueret, når den udsættes for stormvejr? Anderledes forholder det sig med politikeres og journalisters arbejde. De beskæftiger sig

med forhold, som deler borgerne efter værdier, opfattelser og interesser. Der er ingenlunde enighed om, hvorvidt skatter skal hæves og sænkes, eller hvor mange flygtninge Danmark bør tage imod. Derfor vil der i befolkningen være en større skepsis i forhold til de faggrupper, der beskæftiger sig med disse emner, end til de klassiske professioner.

Det er altså naturligt, at vælgerne kan opleve en dækning af politiske emner, som de er uenig i, og på den baggrund nærer mindre tillid til journalisterne. Denne tendens kendes også fra fænomenet ”de fjendtlige mediers effekt”, som dækker over, at folk generelt har tendens til at opfatte mediedækningen som skævvredet imod deres eget synspunkt (Vallone, Ross og Lepper, 1985). Når journalisterne tager deres vagthundsrolle alvorligt og kritisk gransker det seneste regeringsudspil, så er det også med risiko for at udløse et fald i tilliden blandt nogle af regeringens vælgere. Det samme gør sig gældende for oppositions vælgere, når medierne går kritisk til deres foretrukne kandidater. Faktisk kan stor tillid til politikere og journalister tolkes som et demokratisk problem: At et politisk system ikke giver befolkningen mulighed for at dele sig efter anskuelse.

Inden for samfundsvidenskaben ses tillid som en relation mellem sociale aktører og viser sig ved, at en aktør har en forventning om eller en tro på, at en anden aktør er troværdig. Mayer, Davis og Schoorman (1995: 712) definerer tillid som ”den villighed til at placere sig selv i en sårbar position, som en aktør udviser, når han/hun nærer tillid til, at en anden aktør udfører en bestemt handling, uanset om det er muligt at overvåge eller kontrollere den aktør, som udfører handlingen” (vores oversættelse).

Når det drejer sig om politisk tillid, skelner man mellem tilliden til de politiske institutioner generelt – institutionel tillid – og den specifikke tillid til konkrete politikere eller politiske partier. Samme sondring er relevant, når man ser på tilliden til medierne (fx Blach-Ørsten, Lund og Burkal, 2015). Ved at informere borgerne, ved at være en platform for debat blandt politiske aktører og ved at holde folkevalgte og regering ansvarlige spiller mainstreammedier en vigtig rolle i demokratiet. Derfor betragtes medierne ofte som en (fjerde) politisk institution – på linje med lovgivende, udøvende og dømmende institutioner (Cook, 2006). Dermed refererer tillid til medierne til en oplevelse af, at massemedierne udøver deres demokratiske funktioner på en tilfredsstillende måde.

Det giver mening at betragte tillid til medierne som en form for institutionel tillid, fordi nyhedsorganisationerne i det store og hele betragtes som en samlet enhed. Det gør de, fordi mainstreammedier i vid udstrækning arbejder på grundlag af et sæt forholdsvis stabile og ensartede principper, regler og rutiner, som følges på tværs af nyhedsorganisationer (Skovsgaard et al., 2013). Denne generaliserede institutionelle tillid omfatter dog ikke alternative medier, som

placerer sig i opposition til de etablerede medier (Tsfati og Peri, 2006). Danske eksempler på sådanne alternative medier er NewSpeak og Den Korte Avis.

Når folk har tillid til massemedierne, forventer de, at medierne lever op til deres demokratiske forpligtelser, leverer pålidelig information og arbejder i overensstemmelse med god journalistisk praksis og professionel etik. Folk er imidlertid ikke i stand til at spore alle de beslutninger, som journalister træffer i deres professionelle virke, og kontinuerligt tjekke, om den information, journalisterne leverer, er korrekt. I stedet fæster de lid til medieinstitutionen og de journalister, der arbejder inden for denne. Tilliden bidrager til at reducere den sociale kompleksitet (Luhmann, 1979) og fungerer derved som en institutionel "economizer" (Coleman, 2012), idet den tillader, at folk generelt informeres om samfundet på en måde, hvor de selv skal yde en forholdsvis begrænset indsats.

Når folk fæster lid til medierne, løber de dog samtidig en risiko, idet de ikke kan være 100 pct. sikre på, at den information, de får gennem medierne, er pålidelig. Hvis den ikke er det, kan det have negative konsekvenser for dem. Er mediernes information ikke korrekt, risikerer borgerne eksempelvis ved valg at stemme på en kandidat, som ikke repræsenterer deres interesser, eller at foretage en risikabel investering, selvom der er en recession lige om hjørnet. Risikoelementet er centralt i den definition af medietillid, som Hanitzsch, van Dalen og Steindl (2018: 5) opererer med. Her ses medietillid som "publikums villighed til at være sårbare i forhold til nyhedsindholdet baseret på en forventning om, at medierne præsterer på tilfredsstillende vis" (vores oversættelse).

Set fra et samfundsmæssigt perspektiv kan et lavt niveau af tillid til mainstreammedierne have negative konsekvenser – i al fald i mediesystemer som det danske, hvor medierne har stor autonomi, og journalisterne i høj grad baserer deres arbejde på en række professionelle normer (Albæk et al., 2015). Hvis der ikke findes troværdige massemedier, som et stort flertal af befolkningen accepterer som en legitim kilde til nyheder, vil det underminere den fælles virkelighedsopfattelse, som er grundlæggende for den demokratiske debat, og for at der træffes velfunderede politiske beslutninger (fx Coleman, 2012). I lande med stor tillid til mainstreammedierne er disse eksempelvis ret gode til at informere borgerne om økonomiens tilstand (fx van Dalen et al., 2019). En fælles opfattelse af et lands økonomiske tilstand og udfordringer tillader befolkningen at drøfte, hvilke politiske beslutninger der er de mest passende, og hvilke politikere der er mest egnede til at stå i spidsen for regeringen, givet landets nuværende økonomiske situation. I USA, hvor tilliden til medierne er faldende og meget lav, varierer befolkningens økonomiske opfattelser betragteligt, især blandt folk med lav tillid til medierne (Ladd, 2011).

Lav tillid til mainstreammedierne påvirker også det individuelle medieforbrug. Tsfati og Peri (2006) har vist, at folk, som har mistillid til mainstreammedierne, har større sandsynlighed for at opsøge alternative informationskilder, som ikke baserer sig på professionelle journalistiske normer. Det kan have alvorlige konsekvenser, idet eksponering til disse alternative informationskilder gør det mere sandsynligt, at folk tror på misinformation og konspirationsteorier (Stempel, Hargrove og Stempel III, 2007). Den lave tillid til mainstreammedierne som en fælles kilde til information og manglen på en fælles virkelighedsopfattelse har ført til den konklusion, at USA står over for en epistemisk krise (fx Dahlgren, 2018).

Forklaringer på tillid

Netop fordi lav tillid til medierne kan have negative konsekvenser, har forskere vendt deres opmærksomhed mod de forhold, der påvirker tilliden til medierne. Tillid til medierne bestemmes på den ene side af karakteristika ved publikum (dem, der viser tillid) og på den anden side karakteristika ved medierne (dem, der vises tillid).

Publikums politiske holdninger har betydning for tillid til medierne. Efter som tillid til medierne er en form for institutionel tillid, er den tæt knyttet til tillid til andre samfundsinstitutioner, især tillid til det politiske system: Hvis folk har tillid til politiske institutioner som regering og folketing, er der stor sandsynlighed for, at de også har tillid til medierne (Hanitzsch, van Dalen og Steindl, 2018). Hertil kommer, at partiidentifikation ligeledes spiller en vigtig rolle. I USA har Gronke og Cook (2007) vist systematiske forskelle i tilliden til medierne hos henholdsvis demokrater og republikanere. Når USA har en republikansk præsident, har republikanere mindre tillid til medierne, end demokrater har. Når landet har en demokratisk præsident, tegner det modsatte billede sig. Det kan forklares med mediernes vagthundsrolle, som fører til en kritisk dækning af regeringen, hvilket tilhængere af regeringen ikke billiger.

Det er dog ikke kun, hvorvidt publikums holdninger hælder mod højre eller venstre side af den politiske midte, der har betydning for tilliden til medierne, men også hvor stærke disse holdninger er (Gronke og Cook, 2007). I USA har stærkt konservative personer lavere tillid til medierne end folk med mere midtsøgende holdninger (Jones, 2004). Hanitzsch, van Dalen og Steindl (2018) angiver, at antielitære holdninger kan bevirke, at folk får mindre tillid til medierne. Antielitisme er central i den populistiske diskurs, hvor der opereres med en skarp distinktion mellem "folket" og "eliten" (fx Mudde, 2004). I en sådan politisk diskurs ses både mainstreammedier og mainstream politiske partier som en del af den politiske elite (Esser, Stępińska og Hopmann, 2017). Det

forklarer, hvorfor folk, der støtter politikere, som befinder sig et godt stykke fra den politiske mainstream, samtidig nærer mistillid til massemedierne. Mistilliden til medierne blandt folk, som støtter ”outsider”-partier, styrkes, når de politikere, som de støtter, kritiserer og delegitimerer mainstreammedierne (Ladd, 2010; Van Duyn og Collier, 2019).

Disse forklaringer på lav tillid til nyhedsmedierne, som udspringer af karakteristika ved publikum, var tydelige i USA under Trumps tid som præsident. Målinger viser, at da Trump blev præsident, var andelen af befolkningen, som havde næsten ingen tillid til medierne, højere end på noget andet tidspunkt siden 1973 (Smith et al., 2018). Gennem sin tid som præsident gjorde Trump åbent og vedholdende et forsøg på at deligitimere mainstreammedierne yderligere ved at italesætte dem som en del af eliten og som *fake news* (fx van Dalen, 2019b). I tiden med Trump som præsident skete der et skarpt fald i tilliden til mainstreammedierne blandt republikanerne, mens tilliden steg blandt demokraterne (Jenkins og Graves, 2020; Jurkowitz et al., 2020).

Der er også forhold hos medierne, som har betydning for tilliden. En væsentlig faktor er kommercialiseringen og spændingen mellem på den ene side det at generere overskud og nå et stort publikum og på den anden side at varetage pressens demokratiske funktioner (jf. van Dalen, 2019a). Ganske særligt mindsker det tilliden til medierne, når journalister fremstiller politik som et strategisk spil snarere end at rette fokus på politikens indhold (Cappella og Jamieson, 1997; Hopmann, Shehata og Strömbäck, 2015). Ladd (2011) har endvidere vist, at en tabloid nyhedsformidling er forbundet med lavere tillid til medierne. Begge resultater kan tolkes sådan, at publikum ikke finder, at medierne lever op til deres demokratiske forpligtelser, når de dækker nyheder på disse måder.

Skandaler, som omfatter medieorganisationer, eksempelvis dem om journalisterne Janet Cooke ved Washington Post og Claas Relotius ved Der Spiegel, der begge frit fabrikerede information, kan yderligere bidrage til faldende tillid til medierne (fx Bucy, D’Angelo og Bauer, 2014). Forekomsten af denne type skandaler kan skyldes et konkurrencemæssigt pres og en stræben efter størst mulig kommerciel succes (Patterson og Urbanski, 2006). Sådanne skandaler sætter publikums tiltro til medierne på prøve, især hvis det involverer prestigefyldte mediehuse, og når der ikke kun er tale om en enkelt journalist, der er trådt ved siden af, men at selve nyhedsorganisationen berettiget kan kritiseres. Om den slags skandaler har en længerevarende effekt på nyhedsmedierne som institution, er udfordrende at undersøge, og vi har ikke kunnet finde empiriske studier, der kan give et klart svar. En rapport fra Kantar Media (2016) lavet for Reuters Institute for the Study of Journalism peger dog på, at skandaler hos enkelte medier påvirker folks tillid til medierne. Argumentet finder ligeledes

støtte, når man ser på forskning i politiske skandaler, der viser, at skandaler, der involverer enkelte politikere, også reducerer den generelle tillid til politikere, som ikke har været involveret i skandalen (Schwartz og Bles, 1992), om end andre peger på, at der efterhånden også kan opstå en vis immunitet over for sådanne skandaler (Kumlin og Esaiasson, 2011).

Hvordan har tilliden det i Danmark?

Forhold hos henholdsvis publikum og medierne bidrager derfor til at forklare, hvorfor tilliden til medierne har været faldende i USA, især siden 1980'erne. Ladd (2011) mener, at det amerikanske samfund siden da har gennemgået to udviklinger, som forklarer den faldende tillid til pressen: politisk polarisering og kommercialisering af medierne. Politisk polarisering har ført til stærkere partiidentifikation og mere ekstreme politiske holdninger blandt publikum, som kan være med til at forklare faldet i tillid til medierne. I takt med at polariseringen er steget, har amerikanske politikere højlydt beskyldt medierne for at være skævvredne og fremført kritik, som medvirker til en underminering af mediernes troværdighed. Samtidig har yderligere konkurrence på det amerikanske mediemarked øget det kommercielle pres på mediehusene, hvilket blandt andet har ført til en mere tabloid og underholdningsorienteret nyhedsdækning (Patterson, 1993). Efterhånden som konkurrencen på det amerikanske mediemarked er steget, har mainstreammedierne mistet markedsandele til alternative medier, såsom taleradio på den højre side af det politiske spektrum og websites og blogs på den venstre side. Disse "outsider"-medier fremfører samme kritik af mainstreammedierne som den, politikere fremfører, og er således yderligere med til at underminere pressen (Figenschou og Ihlebæk, 2019).

På den baggrund undersøger vi i denne artikel, om vi finder et tilsvarende fald i tilliden til danske journalister og nyhedsmedier. Det er ikke alene vigtigt at undersøge udviklingen i den generelle tillid til medierne i Danmark. Det er også vigtigt at se på, om vi finder de samme udviklingstendenser, som vi ser i USA, på tværs af medietyper og på tværs af den danske befolkning. Når det drejer sig om medietyper, vil eksempelvis sondringen mellem tabloid- og kvalitetsaviser være vigtig, eftersom tabloidindhold har vist sig at være forbundet med et lavere niveau for tillid til medierne (Hopmann, Shehata og Strömbäck, 2015). Endvidere kan et øget kommercielt pres på mediemarkedet have større betydning for tabloidpressen end for kvalitetsaviserne og public service-medier (Albæk et al., 2014).

På baggrund af den forskning der viser, at jo længere amerikanere holdningsmæssigt befinder sig fra "mainstream", jo mindre tillid har de til journalister, og på baggrund af den stigende populisme i flere europæiske lande er det også

vigtigt at undersøge, om de, der støtter visse danske partier frem for andre, har mistet tilliden til de danske journalister og nyhedsmedier.

De tre forskningsspørgsmål, som denne artikel forsøger at besvare, er:

FS₁: *Hvordan har tilliden til journalister og nyhedsmedierne i Danmark udviklet sig over tid?*

FS₂: *Er der forskel på tilliden til forskellige typer af nyhedsmedier i Danmark?*

FS₃: *Hvordan påvirker partipræference tilliden til journalister og nyhedsmedier i Danmark?*

Data

Vores undersøgelse baserer sig på fire datakilder. Den første datakilde er Europa-Kommisionens *Eurobarometer*. Denne undersøgelse kommer i forskellige versioner, men standardversionen gennemføres typisk to gange per år på vegne af Europa-Kommissionen, hvor repræsentative udsnit af EU-landenes (og til dels også nabolandenes) befolkninger spørges til deres politiske holdninger, adfærd m.m., inklusive tillid til en række institutioner. I vores analyse ser vi følgende spørgsmål: ”Jeg vil gerne spørge dig om, i hvor høj grad du har tillid til en række medier og institutioner? Kan du for de følgende medier og institutioner sige mig, om du er tilbøjelig til at have tillid til dem eller til ikke at have tillid til dem.” Her gengiver vi resultaterne i forhold til danskernes tillid til ”den trykte presse”, som de er blevet sammenfattet af Europa-Kommission selv fra 2000 til 2019 (”European Commission. Public Opinion”, 2020). Der arbejdes med tre svarkategorier: ”Tilbøjelig til at have tillid til”, ”Tilbøjelig til ikke at have tillid til” og ”Ved ikke”. Vi afrapporterer andelen, der er tilbøjelige til at have tillid til den trykte presse.

Den anden datakilde er *Digital News Report*. Hvert år indsamler Reuters Institute for the Study of Journalism data fra et repræsentativt udsnit af befolkningen i en række lande verden over, heriblandt Danmark. Siden 2015 har undersøgelsen indeholdt et spørgsmål, hvor respondenter bliver bedt om at angive, hvor enige eller uenige de er i udsagnet: ”Jeg tror, at man, det meste af tiden, kan stole på de fleste nyheder”. Der er seks svarkategorier: ”Meget uenig”, ”Er ret uenig”, ”Hverken uenig eller enig”, ”Er ret enig”, ”Meget enig” samt ”Ved ikke”. I den årlige *Digital News Report* angives andelen, der svarer ”Meget enig” eller ”Er ret enig”, og det er denne andel, som vi har medtaget i vores analyser. I vores analyse medtager vi svar fra 2015 til 2020 (Newman et al., 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020).

Den tredje datakilde kommer fra det danske konsulentbureau Radius Kommunikation, som siden 2009 har offentliggjort årlige repræsentative målinger

af, hvor troværdige danskerne oplever forskellige faggrupper, heriblandt journalister. Vi ser på målingerne fra 2009 og frem til 2020 og rapporterer her resultaterne, som de er sammenfattet af Radius Kommunion selv ("Radius. Troværdighedsanalysen", 2020). Svorskalaen indeholder fem kategorier: 1 "Meget lav", 2 "Lav", 3 "Neutral", 4 "Høj" og 5 "Meget høj".

Den fjerde datakilde kommer fra DR Medieforskning og er indsamlet i forbindelse med de medieudviklingsrapporter, de udgiver årligt. Denne datakilde indeholder mål for respondenternes tillid til en række specifikke danske nyhedsmedier fra 2012 til 2020. Tilliden til de specifikke nyhedsmedier er målt med spørgsmålet: "Hvor troværdigt eller utroværdigt synes du, at følgende nyhedsmedier er?" efterfulgt af en liste med forskellige danske nyhedsmedier. Svorskalaen går fra 0 ("Meget utroværdigt") til 10 ("Meget troværdigt"). Af ressourcehensyn er det dog ikke alle respondenter, der er blevet spurgt til alle nyhedsmedier (se antal gyldige svar i tabel S1 i supplerende materiale). I disse tilfælde er de pågældende nyhedsmedier i stedet tildelt randomiseret. Vi ser på følgende nyhedsmedier: DR, TV 2, Information, Politiken, Berlingske, Jyllands-Posten, B.T. og Ekstra Bladet. DR og TV 2 er konstrueret som indeks. Indekset for DR indeholder TV-Avisen på DR1, Nyhedsudsendelser på DR2, Radioavisen fra DR, P3 Nyhederne, Tekst-TV fra DR og dr.dk ($\alpha = 0,96$), mens indekset for TV 2 indeholder Nyhederne på TV 2, TV 2 News, Tekst-TV fra TV 2 og tv2.dk ($\alpha = 0,97$). Datasættet indeholder også mål for respondenternes tillid til danske journalister i 2017, 2018, 2019 og 2020. Tilliden til de danske journalister er målt med spørgsmålet: "I hvilken grad har du generelt tiltro til følgende?" med kategorien "Danske journalister". Her indeholder svorskalaen 0 "Slet ikke", 1 "I mindre grad", 2 "I nogen grad", 3 "I høj grad", og 4 "I meget høj grad".

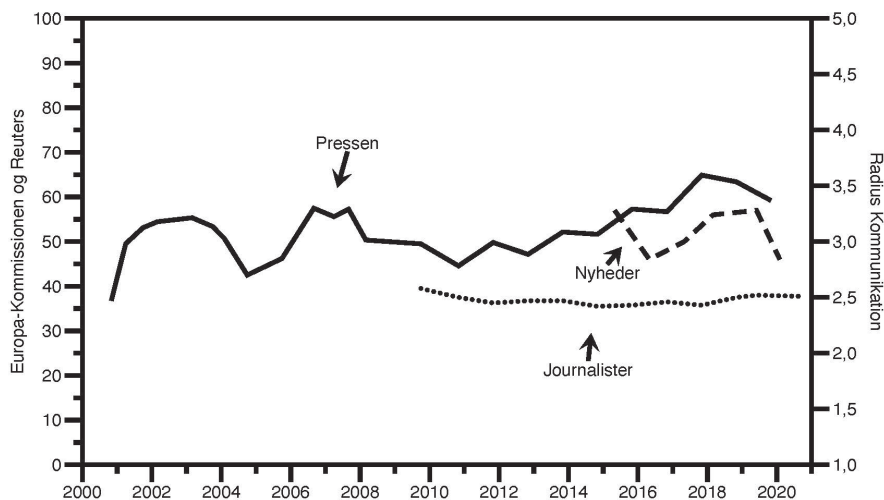
Udover tillid til danske journalister og specifikke nyhedsmedier indeholder datasættet fra DR Medieforskning også et mål for respondenternes partipræference, hvilket gør det muligt at undersøge, hvem der i højere eller mindre grad har tillid til danske journalister og nyhedsmedier. Denne variabel er målt med spørgsmålet: "Hvilket parti ville du stemme på, hvis der var folketingsvalg i morgen?" (se antal respondenter i tabel S2 i supplerende materiale). De årlige undersøgelser fra DR Medieforskning er gennemført som CATI-interviews af Megafon på et repræsentativt sample af den danske befolkning stratificeret efter geografi, køn og alder. Fra 2012 til 2017 er respondenterne vægtet efter geografi, køn og alder, mens de fra 2018 til 2020 er vægtet efter de livsfaser, som DR Medieforskning arbejder med.

Resultater

For at svare på vores første forskningsspørgsmål om udviklingen i tilliden til journalister og nyhedsmedierne i Danmark ser vi på tilliden til den trykte danske presse, tilliden til danske nyheder og troværdigheden af danske journalister over tid, hvilket er illustreret i figur 1, samt tilliden til specifikke medier over tid, hvilket er illustret i figur 2. Omtrent halvdelen af alle danskere tenderer til at have tillid til pressen og nyheder. Selvom der er udsving, som der ikke er en umiddelbar klar forklaring på, er det mest slående den generelle stabilitet over tid. Efter at være steget lidt fra 2011 og frem til 2018 er tilliden til pressen igen faldet lidt, men set i det længere perspektiv er det ikke noget, der tyder på en faldende tillid. Det er også værd at bemærke, at tilliden til den danske presse i Europa-Kommissionens data ligger over gennemsnittet for de andre EU-lande, ligesom tilliden til danske nyheder også ligger i den øvre del hos Reuters Institute for the Study of Journalism (data ikke vist).

Når det gælder journalisters troværdighed, kan vi ligeledes se en høj stabilitet i dataene. Der er ikke sket meget fra 2009 til 2020. Samtidig kan vi se, at gennemsnittet alle år ligger lidt under midtpunktet på skalaen (= 3). Dvs. danskere

Figur 1: Tilliden til pressen, nyheder og journalister over tid

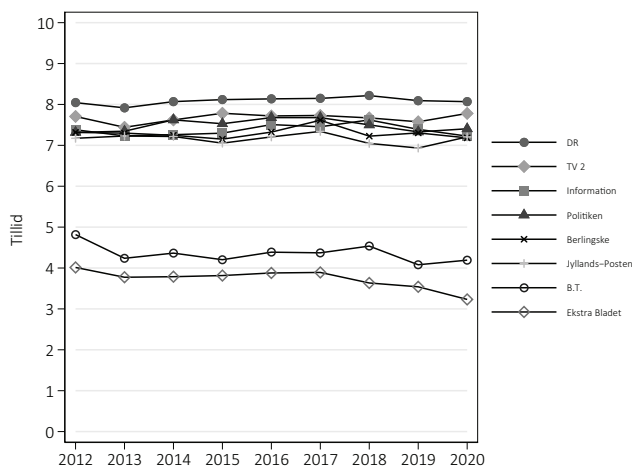
Note: For Eurobarometer-data viser den fuldt optrukne linje, hvor stor en andel der svarer, at de er tilbøjelige til at have tillid til pressen, for Reuters-data viser den punkterede linje, hvor stor en andel der svarer, at de er enige i, at de kan stole på de fleste nyheder det meste af tiden, og for Radius Kommunikation-data viser den stiplede linje den gennemsnitlige tillid.

Kilder: Europa-Kommissionen, Reuters Institute for the Study of Journalism og Radius Kommunikation.

i gennemsnit oplever journalister som lidt mere utroværdige end troværdige. Resultaterne afspejler det mønster, man også finder i andre undersøgelser, nemlig at respondenterne generelt vurderer ”journalister” lavere end specifikke medier eller medierne generelt, når de bliver spurgt til deres tillid (se fx Hopmann, Shehata og Strömbäck, 2015). Så selvom journalisternes troværdighed vurderes til at være lavere end de fleste andre professioners, kan man i det mindste konkludere, at hvis danske journalister har et problem med troværdigheden, så har de haft det ganske længe!

Ser vi på medierne hver for sig, er der tydelige forskelle i niveauet af tillid. Figur 2 viser den gennemsnitlige tillid til en række danske nyhedsmedier fra 2012 og frem til 2020. På spørgsmålet om, hvor troværdigt eller utroværdigt forskellige medier opfattes, scorer DR og TV 2 samt dagbladene Information, Politiken, Berlingske og Jyllands-Posten alle stabilt højt mellem 7 og 8 på en skala, der går fra 0 (”Meget utroværdigt”) til 10 (”Meget troværdigt”). Tilliden til de tabloide medier B.T. og Ekstra Bladet ligger derimod under midtpunktet på skalaen og er tilmed faldet lidt over tid.

Figur 2: Tilliden til specifikke nyhedsmedier over tid

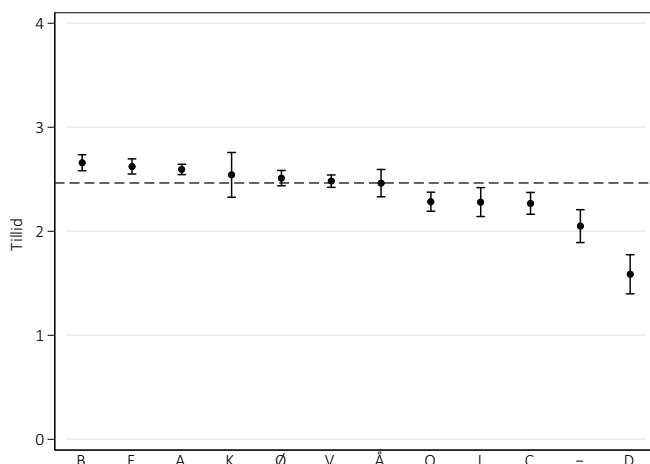
Note: Angiver vægtede gennemsnitlige svar på skala fra 0 (”Meget utroværdigt”) til 10 (”Meget troværdigt”) til spørgsmålet: ”Hvor troværdigt eller utroværdigt synes du, at følgende nyhedsmedier er?”. ”DR” er indeks med TV-Avisen på DR1, Nyhedsudsendelser på DR2, Radioavisen fra DR, P3 Nyhederne, Tekst-TV fra DR og dr.dk. ”TV 2” er indeks med Nyhederne på TV 2, TV 2 News, Tekst-TV fra TV 2 og tv2.dk. For de resterende nyhedsmedier er respondenter blevet bedt om at forholde sig samlet til mediet inklusive deres hjemmeside. For antal respondenter se tabel S1 i supplerende materiale.

Kilde: DR Medieforskning.

Samlet set giver analyserne et klart svar på vores første forskningsspørgsmål om udviklingen i tilliden til journalister og nyhedsmedier: Alle datakilderne peger på stabilitet i tilliden til journalister og nyhedsmedier, selvom der visse steder er udsving. Men da disse udsving både går op og ned, udligner de sig stort set over tid. Vi kan altså konkludere, at de tilgængelige datakilder ikke støtter billedet af en tillid, der er ved at erodere. Samtidig giver analysen også svar på vores andet forskningsspørgsmål om forskelle i forskellige nyhedsmediers troværdighed. Dagbladene og public service-medierne vurderes alle til at have en høj troværdighed, mens tabloidmediernes troværdighed vurderes lavere.

For at svare på vores tredje forskningsspørgsmål om, hvordan tilliden til de danske journalister og nyhedsmedier varierer på tværs af partipræference, trækker vi på data fra DR Medieforskning fra 2017 til 2020. Resultaterne for tilliden til journalister fremgår af figur 3. Til spørgsmålet: ”I hvilken grad har du generelt tiltro til danske journalister?”, er det gennemsnitlige svar 2,4 på en skala fra 0 (”Slet ikke”) til 4 (”I meget høj grad”) – altså lidt over midtpunktet.

Figur 3: Tilliden til danske journalister på tværs af partipræference

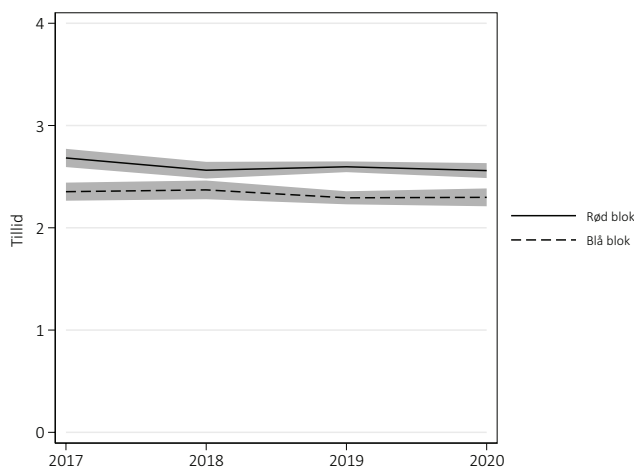
Note: Angiver vægtede gennemsnitlige svar med 95 pct. konfidensintervaller på skala fra 0 (”Slet ikke”) til 4 ”I meget høj grad”. Stiplet linje angiver det generelle gennemsnit. - = Folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, A = Socialdemokratiet, B = Radikale Venstre, C = Det Konservative Folkeparti, D = Nye Borgerlige, F = SF, I = Liberal Alliance, K = Kristendemokraterne, O = Dansk Folkeparti, V = Venstre, Ø = Enhedslisten, Å = Alternativet. Data er fra 2017, 2018, 2019 og 2020. N = 4.165.

Kilde: DR Medieforskning.

Folk, der stemmer på Nye Borgerlige, ligger særlig lavt med en score på 1,6, mens scoren for alle andre vælgergrupper ligger mellem 2 og 2,7. Folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, og folk, der stemmer på Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti, ligger lidt under gennemsnittet. I den anden ende ligger folk, der stemmer på Radikale Venstre, SF og Socialdemokratiet, lidt over gennemsnittet, mens folk, der stemmer på de øvrige partier, ikke adskiller sig fra gennemsnittet.

For at undersøge hvorvidt det gør en forskel, hvem der sidder på regeringsmagten, illustrerer figur 4 tilliden til journalister over tid fra 2017 til 2020 for folk, der stemmer på et parti i henholdsvis rød blok (Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten) og blå blok (Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Nye Borgerlige). Generelt har folk, der stemmer på et parti i blå blok, lavere tillid til journalister, end folk, der stemmer på et parti i rød blok. Denne tendens er imidlertid stabil over de fire år, som data dækker, og der er ingen forandringer i mønstret, i forbindelse med at regeringsmagten skiftede fra blå blok til rød blok i 2019. Dermed er der ikke

Figur 4: Tilliden til danske journalister over tid for rød og blå blok

Note: Angiver vægtede gennemsnitlige svar med 95 pct. konfidensintervaller på skala fra 0 ("Slet ikke") til 4 "I meget høj grad". Rød blok = folk der stemmer på Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten. Blå blok = folk der stemmer på Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Nye Borgerlige. N(rød blok) = 2.216, N(blå blok) = 1.628.

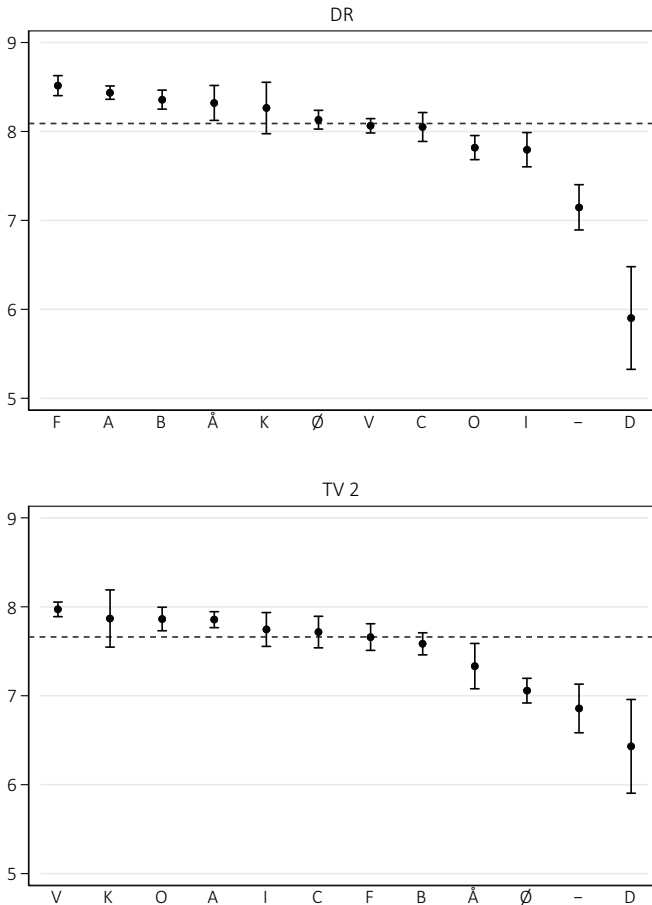
Kilde: DR Medieforskning.

noget, som umiddelbart tyder på, at det gør en forskel for tilliden til danske journalister, hvem der sidder på regeringsmagten. Resultatet er det samme, hvis vi kun inkluderer regeringspartierne (Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance og Socialdemokratiet) i analysen.

Med data fra DR Medieforskning kan vi også undersøge, hvorvidt parti-præferencer har betydning for tilliden til specifikke nyhedsmedier. Da der er mange nyhedsmedier at forholde sig til, inddeler vi dem efter medietype. Vi starter med public service-medierne DR og TV 2. Resultaterne er illustreret i figur 5. Øverst ses tilliden til DR på tværs af parti-præference. Her ser vi, at folk, der stemmer på SF, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Alternativet, ligger lidt over gennemsnittet. I modsætning hertil finder vi folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, samt folk, der stemmer på Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Dansk Folkeparti, hvor tilliden til DR ligger under gennemsnittet. Folk, der stemmer på de øvrige partier, adskiller sig ikke fra gennemsnittet.

Forsætter vi til TV 2 nederst i figur 5, ser vi igen, hvordan folk, der stemmer på Socialdemokratiet, ligger over gennemsnittet. Det samme gælder folk, der stemmer på Venstre eller Dansk Folkeparti. Modsat ser vi, hvordan folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, samt folk, der stemmer på Nye Borgerlige, ligger under gennemsnittet. Det samme gælder folk, der stemmer på Enhedslisten samt Alternativet. Folk, der stemmer på de øvrige partier, adskiller sig ikke fra gennemsnittet. Det skal dog understreges, at forskellene generelt er små for tilliden til både DR og TV 2. Undtagelsen er dog folk, der stemmer på Nye Borgerlige, som har en markant lavere tillid, særligt til DR.

Figur 5: Tilliden til DR og TV 2 på tværs af partipræference

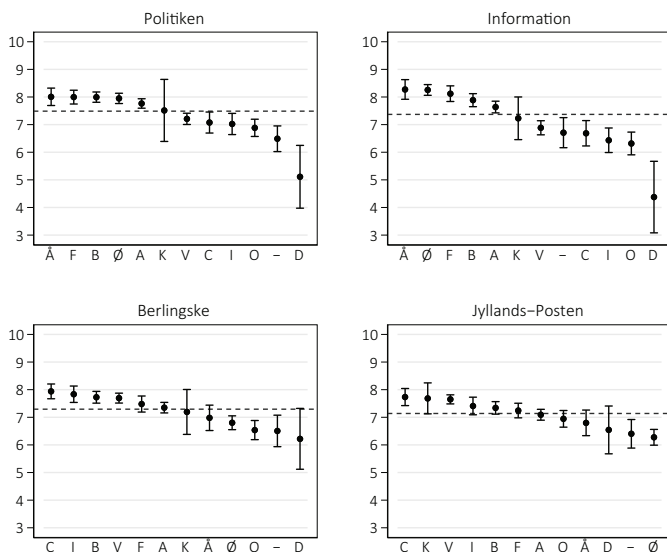
Note: Angiver vægtede gennemsnitlige svar med 95 pct. konfidensintervaller på skala fra 0 ("Meget utroværdigt") til 10 ("Meget troværdigt") til spørgsmålet: "Hvor troværdigt eller utroværdigt synes du, at følgende nyhedsmedier er?". Stiplet linje angiver det generelle gennemsnit. "DR" er indeks med TV-Avisen på DR1, Nyhedsudsendelser på DR2, Radioavisen fra DR, P3 Nyhederne, Tekst-TV fra DR og dr.dk. "TV 2" er indeks med Nyhederne på TV 2, TV 2 News, Tekst-TV fra TV 2 og tv2.dk. - = Folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, A = Socialdemokratiet, B = Radikale Venstre, C = Det Konservative Folkeparti, D = Nye Borgerlige, F = SF, I = Liberal Alliance, K = Kristendemokraterne, O = Dansk Folkeparti, V = Venstre, Ø = Enhedslisten, Å = Alternativet. For antal respondenter se tabel S1 og S2 i supplerende materiale.

Kilde: DR Medieforskning.

Vi forsætter nu med tilliden til dagbladene på tværs af partipræference. Resultaterne er illustreret i figur 6. Vi starter med Politiken. Her ser vi, hvordan folk, der stemmer på Alternativet, SF, Radikale Venstre, Enhedslisten og Socialdemokratiet, har højere tillid til Politiken end gennemsnittet. Omvendt ser vi, at folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, samt folk, der stemmer på Nye Borgerlige, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Venstre, ligger under gennemsnittet. Folk, der stemmer Kristendemokraterne, adskiller sig ikke fra gennemsnittet.

Går vi videre til Information, ser vi, at folk, der stemmer på Alternativet, Enhedslisten, SF, Radikale Venstre og Socialdemokratiet, har en højere tillid end gennemsnittet. Modsat ser vi, at folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt,

Figur 6: Tilliden til dagblade op tværs af partipræference

Note: Angiver vægtede gennemsnitlige svar med 95 pct. konfidensintervaller på skala fra 0 ("Meget utroværdigt") til 10 ("Meget troværdigt") til spørgsmålet: "Hvor troværdigt eller utroværdigt synes du, at følgende nyhedsmedier er?". Stiplet linje angiver det generelle gennemsnit. Respondenter blev bedt om at forholde sig samlet til nyhedsmediet inklusive deres hjemmeside. - = Folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, A = Socialdemokratiet, B = Radikale Venstre, C = Det Konservative Folkeparti, D = Nye Borgerlige, F = SF, I = Liberal Alliance, K = Kristendemokraterne, O = Dansk Folkeparti, V = Venstre, Ø = Enhedslisten, Å = Alternativet. For antal respondenter se tabel S1 og S2 i supplerende materiale.

Kilde: DR Medieforskning.

samt folk, der stemmer på Nye Borgerlige, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Venstre, har en lavere tillid til Information end gennemsnittet. Folk, der stemmer på Kristendemokraterne, adskiller sig igen ikke fra gennemsnittet.

Ser vi på Berlingske, har folk, der stemmer på Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance, Radikale Venstre og Venstre, en højere tillid end gennemsnittet. Modsat ser vi, at folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, samt folk, der stemmer på Dansk Folkeparti og Enhedslisten, har en lavere tillid til Berlingske end gennemsnittet. Folk, der stemmer på de øvrige partier, adskiller sig ikke fra den gennemsnitlige tillid til Berlingske.

Ser vi på Jyllands-Posten, har folk, der stemmer på Det Konservative Folkeparti og Venstre, en højere tillid end gennemsnittet. Modsat har folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, samt folk, der stemmer på Enhedslisten, en lavere tillid til Jyllands-Posten end gennemsnittet. Folk, der stemmer på de øvrige partier, adskiller sig ikke fra den gennemsnitlige tillid til Jyllands-Posten.

Tilliden til de tabloide nyhedsmedier er illustreret i figur 7. For tilliden til B.T. ser vi, at folk, der stemmer på Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Venstre, har en højere tillid end gennemsnittet. Modsat har folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, samt folk, der stemmer på Enhedslisten og Alternativet, en lavere tillid end gennemsnittet til B.T. Folk, der stemmer på de øvrige partier, adskiller sig ikke fra den gennemsnitlige tillid til B.T.

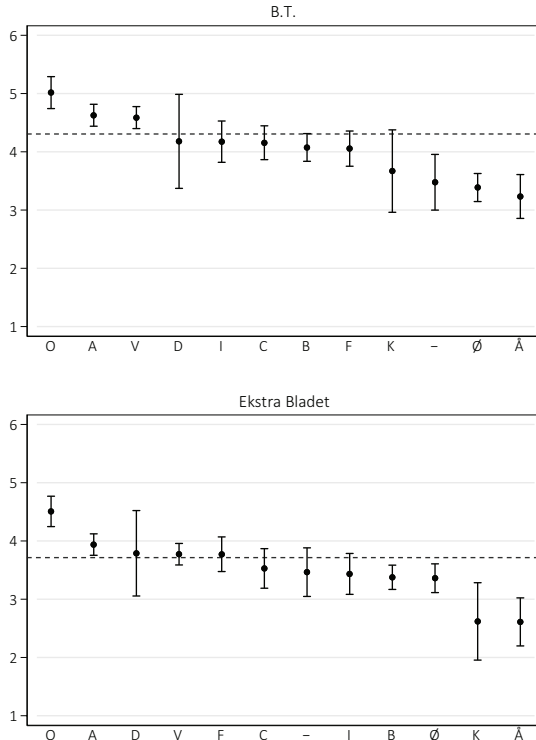
For tilliden til Ekstra Bladet ser vi, at folk der stemmer på Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet, har en højere tillid end gennemsnittet. Modsat ser vi, at folk, der stemmer på Alternativet, Kristendemokraterne, Enhedslisten og Radikale Venstre, har en lavere tillid til Ekstra Bladet end gennemsnittet. Folk, der stemmer på de øvrige partier, adskiller sig ikke fra den gennemsnitlige tillid til Ekstra Bladet.

Med resultaterne for tilliden til danske journalister og nyhedsmedier på tværs af partipræferencer kan vi svare på vores tredje forskningsspørgsmål. Vores analyse viser, at niveauet af tillid til journalister og specifikke nyhedsmedier varierer på tværs af partipræferencer. To tendenser er iøjenfaldende. Den første er, at særligt dem, der ikke stemmer eller stemmer blankt, og dem, der stemmer på Nye Borgerlige, har lavere tillid til journalister og til nyhedsmedier end gennemsnittet. Det indikerer, at lav tillid til medierne kan hænge sammen med antielitære holdninger (Hanitzsch, van Dalen og Steindl, 2018). Til gengæld tyder analyserne på, at disse personer har mere tillid til de tabloide nyhedsmedier.

Den anden tendens er, at folk, der stemmer til venstre for midten, har lidt højere tillid end gennemsnittet til medier, der er vokset ud af et værdigrundlag, der ligger til venstre for det politiske centrum, såsom Information og Politiken.

På samme måde er der en tendens til, at folk, der stemmer på partier, som ligger til højre for den politiske midte, har mere tillid til medier, som er vokset ud af et værdigrundlag, der ligger til højre for det politiske centrum, såsom Berlingske og Jyllands-Posten. Dermed tyder resultaterne på, at tillid til medierne i en vis grad en konsekvens af folks partiidentitet (Gronke og Cook, 2007).

Figur 7: Tilliden til tabloide nyhedsmedier tværs af partipræference

Note: Angiver vægtede gennemsnitlige svar med 95 pct. konfidensintervaller på skala fra 0 ("Meget utroværdigt") til 10 ("Meget troværdigt") til spørgsmålet: "Hvor troværdigt eller utroværdigt synes du, at følgende nyhedsmedier er?". Stiplet linje angiver det generelle gennemsnit. Respondenter blev bedt om at forholde sig samlet til nyhedsmediet inklusive deres hjemmeside. - = Folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, A = Socialdemokratiet, B = Radikale Venstre, C = Det Konservative Folkeparti, D = Nye Borgerlige, F = SF, I = Liberal Alliance, K = Kristendemokraterne, O = Dansk Folkeparti, V = Venstre, Ø = Enhedslisten, Å = Alternativet. For antal respondenter se tabel S1 og S2 i supplerende materiale.

Kilde: DR Medieforskning.

Diskussion og konklusion

Tillid til journalister og nyhedsmedier er vigtig for vort samfund. Lav tillid til medierne kan få folk til at søge mod alternative informationskilder og derigennem få mindre retvisende eller direkte forkerte opfattelser af samfundets tilstand (Stempel, Hargrove og Stempel III, 2007; Tsfaty og Peri, 2006). Således kan lav tillid til medierne være med til at underminere vores fælles forståelse af virkeligheden (Dahlgren, 2018). På den baggrund har den offentlige debat om tilliden til de danske journalister og nyhedsmedier ofte taget udgangspunkt i, at tilliden er lav og faldende.

Med udgangspunkt i de resultater, vi præsenterer her, kan det selvsagt diskuteres, om tillidsniveauet til danske journalister er for lavt. Når der spørges generelt til danske journalisters troværdighed, ligger den lidt over midtpunktet på svarskalaen i data fra DR Medieforskning og lidt under midtpunktet på svarskalaen i data fra Radius Kommunikation. Det indikerer en forholdsvis lav troværdighed, og sammenlignet med en række andre professioner og semiprofessioner er journalister også blandt dem, der scorer lavest på linje med bilforhandlere og politikere. Samtidig er det kun omkring halvdelen af befolkningen, der i målingerne fra Europa-Kommissionen og Reuters Institute for the Study of Journalism giver udtryk for, at de har tillid til pressen og nyheder.

Dog viser vores resultater også, at når man spørger ind til konkrete nyhedsmedier, ligger en række af dem på et temmelig højt tillidsniveau med en gennemsnitlig placering på mellem 7 og 8 på en skala, der går fra 0 ("Meget utroværdigt") til 10 ("Meget troværdigt"). Og i undersøgelser, der sammenligner tilliden til pressen og nyheder mellem lande, ligger tilliden i Danmark på et højere niveau end i de fleste andre lande, om end der også er lande som Nederlandene og Finland, hvor tilliden er højere.

Det er altså svært at afgøre, hvilket niveau af tillid til journalister og nyhedsmedier der er for lavt. Når man vurderer tillidsniveauet i en sammenligning mellem professioner, er der som tidligere nævnt forskelle, som er væsentlige at tage i betragtning. Når tilliden til andre professioner, som eksempelvis læger, er høj, hænger det sammen med, at vi har en fælles forståelse af, hvad godt udført lægearbejde er. Når journalisterne har svært ved at opnå en tilsvarende høj tillid hos befolkningen, skyldes det, at de beskæftiger sig med problemer, som holdningsmæssigt og politisk deler befolkningen. Det giver anledning til det fænomen, som er blevet kaldt "de fjendtlige mediers effekt": At vi oplever medierne som skævvredne imod det synspunkt, vi selv støtter, mens de behandler det modsatte synspunkt med fløjshandsker (Vallone, Ross og Lepper, 1985). Når der altid er nogen, der på baggrund af deres egne politiske holdninger og opfattelser synes, at medierne skævvrider virkeligheden til ulempe for disse

holdninger, selv når journalisten gør et godt stykke arbejde, er det svært at opnå en tillid på højde med eksempelvis læger.

Selvom der ikke er en formel for, hvornår tillidsniveauet til journalister og medier er for lavt, er debatten både relevant og nødvendig. Tit efterlader den offentlige debat dog det indtryk, at tilliden til journalister og nyhedsmedier ikke alene er for lav, men også er ved at erodere for øjnene af os. Derfor er en væsentlig pointe fra vores resultater, at tilliden til journalister og nyhedsmedier gennem de sidste årtier trods udsving i begge retninger overordnet set har været stabil (FS₁). Man kan godt mene, at det er et problem, at tilliden til danske medier og journalister ikke er højere, end tilfældet er. I så fald er der tale om et vedvarende problem og ikke en egentlig krise forstået som en situation, hvor tingenes tilstand er forværret, eller akutte problemer er opstået. Konklusionen på vores undersøgelse er nemlig, at tilliden til danske journalister og nyhedsmedier *ikke* er faldende, når man ser tendenserne i et længere perspektiv. Derfor bliver den vigtige debat for ofte funderet på en falsk præmis om tillidsniveauets udvikling, sådan som eksempelvis statsminister Mette Frederiksen gav udtryk for i artiklens indledende citat.

I et forsøg på at bringe flere nuancer ind i denne debat har vi vist, at der er forskel på tilliden til forskellige typer af nyhedsmedier. Mens danskerne har høj tillid til nyheder fra public service-medier og kvalitetsaviser, har de lavere tillid til tabloidaviser (FS₂). Dette understøtter idéen om, at kommercialiseringen af journalistikken har en negativ betydning for tilliden til medierne (Ladd, 2011). Derudover har vores analyser også vist, at der er forskel på tilliden til journalister og nyhedsmedier på tværs af partipræference (FS₃). Sammenlignet med andre har folk, der ikke stemmer eller stemmer blankt, samt folk, der stemmer på Nye Borgerlige, generelt lavere tillid til journalister og nyhedsmedier. Dette understøtter idéen om, at lav tillid til medierne kan bunde i antielitære holdninger (Hanitzsch, van Dalen og Steindl, 2018). Der er også en tendens til, at folks tillid til de forskellige nyhedsmedier følger deres politiske overbevisning, så dem, der stemmer til venstre for midten, har lidt højere tillid til nyhedsmedier, der matcher dette værdigrundlag (Information og Politiken), mens dem, der stemmer til højre for midten, har lidt højere tillid til nyhedsmedier, der matcher dette værdigrundlag (Jyllands-Posten og Berlingske). Dermed tyder resultaterne på, at tillid til medierne i en vis grad er en konsekvens af folks partiidentitet (Gronke og Cook, 2007).

Denne tendens er dog langtfra lige så ekstrem, som den er i blandt andet USA (Newman et al., 2018: 42), hvor tilliden til journalister og nyhedsmedier er faldet drastisk, mens den har ligget stabilt i Danmark. Med tanke på en af de årsager, Ladd (2011) anførte i sin analyse af amerikanske tilstande, kan en af

grundene til de danske tilstande netop være det danske valgssystem, der historisk har resulteret i et flerpartisystem, som nødvendiggør et samarbejde mellem partier hen over midten og vanskeliggør den polarisering i det politiske system såvel som i befolkningen og mediesystemet, som man har set i USA.

Det understreger en anden væsentlig pointe, nemlig at tilliden til journalister og nyhedsmedierne hænger tæt sammen med tilliden til politiske institutioner, så politikere og medierne er på den måde i samme båd (Hanitzsch, van Dalen og Steindl, 2018). Hvis tilliden til det politiske system bliver svagere, følger tilliden til journalister og nyhedsmedier ofte med. Samtidig kan politikere påvirke tilliden til nyhedsmedierne negativt, når de kritiserer medierne for at være partiske eller uærlige (Ladd, 2010; van Dalen, 2019b; Van Duyn og Collier, 2019). Politikerne skal således være opmærksomme på, at selvom kritik af nyhedsmedierne kan være både berettiget og fristende, risikerer det at få mere langsigtede konsekvenser for tilliden til en af demokratiets centrale institutioner – og måske endda dem selv.

Selvom vores analyser har trukket på flere forskellige datakilder, er der naturligvis også begrænsninger. De datakilder, vi har anvendt, har undersøgt tilliden til journalister, nyheder og pressen generelt samt til nogle specifikke nyhedsmedier. Hvilket niveau tillid måles på, kan tænkes at påvirke resultaterne (Strömbäck et al., 2020). Således ville folks tillid måske være anderledes, hvis man fokuserede på enkelte historier eller journalister. Vores analyser viser også, at folk har højere tillid til specifikke medier og mindre tillid til journalister som profession eller pressen som institution. I tillæg hertil kan man sætte spørgsmålstegn ved, hvor meget mening det giver at bede folk om at vurdere en hel profession eller institution, der trods alt indeholder mange forskelligheder – for hvad tænker folk mon egentlig på, når de besvarer disse spørgsmål? Det kan desuden tænkes, at personer med lav tillid til medierne er mindre villige til at deltage i de spørgeskemaundersøgelser, som vi har benyttet. Derfor kunne det være relevant for fremtidig forskning at gennemføre kvalitative interviews med mediebrugere, i særlig grad dem med lav tillid til medierne, for at forstå deres oplevelser. Den mulige induktive tilgang i den type interviews vil også være velegnet til at forstå mulige forklaringer på variationen i tilliden til medierne, som er bredere end de politiske faktorer, vi har fokuseret på (se fx Palmer, 2017).

Det stabile niveau af tillid, som vores analyse har vist, udelukker ikke, at der er et problem, eller at der er plads til forbedringer. Som vores analyser har vist, stoler danskerne generelt meget på nyheder fra public service-medier og kvalitetsaviser, mens de stoler mindre på de tabloide medier. Dertil kommer forskelle i tilliden på tværs af partipræference. Er ønsket således at opretholde – eller måske ligefrem øge – tilliden til danske journalister og nyhedsmedier,

kan der gøres flere ting. For det første kan man forsøge at undgå for meget af den kommerialisering, der særligt kendetegner de tabloide nyhedsmedier. Dette kan eksempelvis sikres gennem mediestøtte. For det andet kan medierne forsøge at bygge bro til folk med antielitære holdninger ved i højere grad at tage deres perspektiver med i nyhedsdækningen. Og for det tredje er det væsentligt, at journalister og politikere er klar over, at tilliden til begge parter går hånd i hånd. Der skal helt naturligt være plads til kritik, men hvis kritikken bliver fremført på et usagligt grundlag, er det med stor risiko for at skade befolkningens tillid til begge parter.

Supplerende materiale

Supplerede materiale til artiklen findes [her](#).

Litteratur

- Albæk, Erik, Arjen van Dalen, Nael Jebri og Claes H. de Vreese (2014). *Political Journalism in Comparative Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Albæk, Erik, Arjen van Dalen, Signe Pihl-Thingvad, Morten Skovsgaard og Claes H. de Vreese (2015). *Den danske journalist: Værdier, produktion, indhold*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Blach-Ørsten, Mark, Anker Brink Lund og Rasmus Burkal (2015). Institutionel troværdighed: en analyse af nyhedsmediers troværdighed som samfundsinstitution, pp. 10-34 i Mark Blach-Ørsten og Anker Brink Lund (red.), *Troværdig journalistik: Et spørgsmål om etik og nøjagtighed*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Bucy, Erik P., Paul D'Angelo og Nichole M. Bauer (2014). Crisis, credibility, and the press: A priming model of news evaluation. *The International Journal of Press/Politics* 19 (4): 453-475.
- Cappella, Joseph N. og Kathleen H. Jamieson (1997). *Spiral of Cynicism: The Press and the Public Good*. Oxford: Oxford University Press.
- Coleman, Stephen (2012). Believing the news: From sinking trust to atrophied efficacy. *European Journal of Communication* 27 (1): 35-45.
- Constructive Institute (2020). *News Experiences and Opinions in Denmark 2020*. <https://constructiveinstitute.org/app/uploads/2020/06/News-Experiences-and-Opinions-in-Denmark-20201.pdf>.
- Cook, Timothy E. (2006). The news media as a political institution: Looking backward and looking forward. *Political Communication* 23 (2): 159-171.
- Dahlgren, Peter (2018). Media, knowledge and trust: The deepening epistemic crisis of democracy. *Javnost-The Public* 25 (1-2): 20-27.
- Esser, Frank, Agnieszka Stepińska og David Nicolas Hopmann (2017). Populism and the media: Cross-national findings and perspectives, pp. 365-380 i Toril Aalberg,

- Frank Esser, Carsten Reinemann, Jesper Strömbäck og Claes H. de Vreese (red.), *Populist Political Communication in Europe*. Oxon: Routledge.
- European Commission. Public Opinion (2020, september). <https://ec.europa.eu/comm-frontoffice/publicopinion/index.cfm/Chart/index>
- Figenschou, Tine U. og Karoline A. Ihlebæk (2019). Challenging journalistic authority. *Journalism Studies* 20 (9): 1221-1237.
- Gronke, Paul og Timothy E. Cook (2007). Disdaining the media: The American public's changing attitudes toward the news. *Political Communication* 24 (3): 259-281.
- Hanitzsch, Thomas, Arjen van Dalen og Nina Steindl (2018). Caught in the nexus: A comparative and longitudinal analysis of public trust in the press. *The International Journal of Press/Politics* 23 (1): 3-23.
- Hopmann, David Nicolas, Adam Shehata og Jesper Strömbäck (2015). Contagious media effects: How media use and exposure to game-framed news influence media trust. *Mass Communication and Society* 18 (6): 776-798.
- Jenkins, Joy og Lucas Graves (2020). *Digital News Report: United States 2019*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. <https://www.digitalnewsreport.org/survey/2019/united-states-2019/>
- Jones, David A. (2004). Why Americans don't trust the media: A preliminary analysis. *Harvard International Journal of Press/Politics* 9 (2): 60-75.
- Jurkowitz, Mark, Amy Mitchell, Elisa Shearer og Mason Walker (2020). *U.S. Media Polarization and the 2020 Election: A Nation Divided*. New York: Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/>
- Kantar Media (2016). *Brand and Trust in Fragmented News Environment*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/research/files/Brand%2520and%2520trust%2520in%2520a%2520fragmented%2520news%2520environment.pdf>.
- Kumlin, Staffan og Peter Esaiasson (2012). Scandal fatigue? Scandal elections and satisfaction with democracy in Western Europe, 1977-2007. *British Journal of Political Science* 42 (2): 263-282.
- Ladd, Jonathan M. (2010). The neglected power of elite opinion leadership to produce antipathy toward the news media: Evidence from a survey experiment. *Political Behavior* 32 (1): 29-50.
- Ladd, Jonathan M. (2011). *Why Americans Hate the Media and How It Matters*. Princeton: Princeton University Press.
- Luhman, Niklas (1979). *Trust and Power: Two Works by Niklas Luhmann*. Chichester: Wiley.
- Mayer, Roger C., James H. Davis og F. David Schoorman (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of Management Review* 20 (3): 709-734.
- Mudde, Cas (2004). The populist zeitgeist. *Government and Opposition* 39 (4): 541-563.

- Newman, N., David A.L. Levy og Rasmus Kleis Nielsen (2015). *Reuters Institute Digital News Report 2015*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford University.
- Newman, Nic, Richard Fletcher, Anne Schulz, Simge Andı og Rasmus Kleis Nielsen (2020). *Reuters Institute Digital News Report 2020*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford University.
- Newman, Nic, Richard Fletcher, Antonis Kalogeropoulos og Rasmus Kleis Nielsen (2019). *Reuters Institute Digital News Report 2019*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford University.
- Newman, Nic, Richard Fletcher, Antonis Kalogeropoulos, David A.L. Levy og Rasmus Kleis Nielsen (2017). *Reuters Institute Digital News Report 2017*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford University.
- Newman, Nic, Richard Fletcher, Antonis Kalogeropoulos, David A.L. Levy og Rasmus Kleis Nielsen (2018). *Reuters Institute Digital News Report 2018*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford University.
- Newman, Nic, Richard Fletcher, David A.L. Levy og Rasmus Kleis Nielsen (2016). *Reuters Institute Digital News Report 2016*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism, Oxford University.
- Palmer, Ruth (2017). *Becoming the News: How Ordinary People Respond to the Media Spotlight*. New York: Columbia University Press.
- Patterson, Maggie J. og Steve Urbanski (2006). What Jayson Blair and Janet Cooke say about the press and the erosion of public trust. *Journalism Studies* 7 (6): 828-850.
- Patterson, Thomas E. (1993). *Out of Order*. New York: Knopf.
- Radius. Troværdighedsanalysen (2020, september). Hentet fra <https://radiuscph.dk/case/trovaerdighedsanalysen/>
- Schwarz, Norbert og Herbert Bles (1992). Scandals and the public's trust in politicians: Assimilation and contrast effects. *Personality and Social Psychology Bulletin* 18 (5): 574-579.
- Skovsgaard, Morten, Erik Albæk, Peter Bro og Claes de Vreese (2013). A reality check: How journalists' role perceptions impact their implementation of the objectivity norm. *Journalism* 14 (1): 22-42.
- Smith, Tom W., Michael Davern, Jeremy Freese og Michael Hout (2018). *General Social Surveys, 1972-2016*. NORC, University of Chicago. [gssdataexplorer.norc.org](https://gssdataexplorer.norc.umd.edu/).
- Stempel, Carl, Thomas Hargrove og Guido H. Stempel III (2007). Media use, social structure, and belief in 9/11 conspiracy theories. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 84 (2): 353-372.
- Strömbäck, Jesper, Yariv Tsfati, Hajo Boomgaarden, Alyt Damstra, Elina Lindgren, Rens Vliegthart og Torun Lindholm (2020). News media trust and its impact

- on media use: Toward a framework for future research. *Annals of the International Communication Association* 44 (2): 139-156.
- Tsfati, Yariv og Yoram Peri (2006). Mainstream media skepticism and exposure to sectorial and extranational news media: The case of Israel. *Mass Communication & Society* 9 (2): 165-187.
- Uhre, Cecilie (2019). TV 2 / Fyn vil styrke seernes tillid med journalistik, der har fokus på løsninger. www.journalisten.dk. Link: <https://journalisten.dk/tv-2-fyn-soeger-loesninger-paa-problemerne-for-at-opbygge-tillid-til-deres-seere/>
- Vallone, Robert P., Lee Ross og Mark R. Lepper (1985). The hostile media phenomenon: Biased perception and perceptions of media bias in coverage of the Beirut massacre. *Journal of Personality and Social Psychology* 49 (3): 577-585.
- van Dalen, Arjen (2019a). Journalism, credibility and trust, pp. 356-371 i Thomas Hanitzsch og Karin Wahl-Jørgensen (red.), *Handbook of Journalism Research*, 2. udg. London: Routledge.
- van Dalen, Arjen (2019b). Rethinking journalist-politician relations in the age of populism. How outsider politicians delegitimize mainstream journalists. *Journalism*. Online first. doi:10.1177/1464884919887822
- van Dalen, Arjen, Helle Svensson, Antonis Kalogeropoulos, Erik Albæk og Claes H. de Vreese (2019) *Economic News: Informing the Inattentive Audience*. London: Routledge.
- Van Duyn, Emily og Jessica Collier (2019). Priming and fake news: The effects of elite discourse on evaluations of news media. *Mass Communication & Society* 22 (1): 29-48.